

Congres 'Duurzame Ontwikkeling Suriname' 29 en 30 mei 2008, Paramaribo, Suriname

DUURZAME LANDBOUW

door Sharief Mohamed,
Programma Manager ASP, Ministerie LVV, Suriname
Ministerie LNV, Nederland

De meest gangbare omschrijving van het begrip duurzaamheid is gegeven door de "Brundlandt commissie" en die heeft dit begrip als volgt omschreven:

Het doel van het realiseren van een duurzame planeet aarde is dat deze instaat is in de basis behoeftes van de huidige bewoners te voorzien en wel op een zodanige wijze dat de natuurlijke hulpbronnen niet uitgeput raken zodat ook toekomstige generaties eveneens in staat zullen zijn om hun eigen behoeftes te bevredigen.

Het doortrekken, doorvertalen van het begrip duurzaamheid naar de Agrarische sector is algemeen geaccepteerd. Het begrip duurzame landbouw is niet langer een onbekend begrip. Wereldwijd is men het over eens dat gestreefd moet worden naar duurzame landbouw.

Wat is duurzame landbouw?

Dit zijn landbouwsystemen die in staat zijn hun productiviteit en nut ten behoeve van de samenleving tot in lengte der jaren te garanderen. Deze systemen moeten de bestaande natuurlijke hulpbronnen in stand houden dus zo weinig mogelijk uitputten, sociaal ondersteunend zijn en tegelijkertijd ook commercieel concurrerend en milieu vriendelijk zijn. Duurzame landbouw betekent een geïntegreerd systeem van plantaardige en dierlijke productie op een specifieke locatie die ook op langere termijn gehandhaafd kan blijven.

Bij duurzame landbouw staan 2 vragen centraal;

- 1. Waarom is het nodig dat we onze huidige wijze van voedsel en vezel productie moeten heroverwegen en moeten streven naar een duurzaam alternatief?**
- 2. Wat zijn de ecologische, economische en sociale aspecten die duurzame landbouw aan de orde stelt?**

Huidige Landbouwsystemen

De levensvatbaarheid op langere termijn van onze huidige voedsel productie systemen wordt om verschillende redenen steeds vaker in twijfel getrokken. Via de media worden we regelmatig geconfronteerd met tegenstrijdigheden zoals;

- Overvloed tegenover hongersnood.
- Mogelijke negatieve gevolgen voor het milieu.
- Toename van ziektegevallen die veroorzaakt wordt door het consumeren van bepaalde soorten voedsel.
- Regelmatig terugkerende financiële problemen op de boerderijen

Traditionele landbouwsystemen variëren van boerderij tot boerderij en van land tot land. Ondanks de verschillen hebben zij toch vele zaken gemeen;

Een aantal belangrijke kenmerken

- Snelle technologische innovaties
- Hoge kapitaal investeringen om productie en management technologie toe te kunnen passen
- Grootschalige bedrijven
- Monocultuur dat vele seizoenen verbouwd wordt
- Uniforme hybride rassen die hoge opbrengsten opleveren
- Extensieve gebruik van pesticiden en kunstmest
- Arbeidsextensief

De hoge opbrengsten die deze systemen hebben opgeleverd zijn echter ook gepaard gegaan met aanzienlijke negatieve gevolgen.

De volgende kunnen genoemd worden:

- **Ecologische gevolgen**
- **Economische en sociale effecten**
- **Effecten op de gezondheid van mensen**

Elke activiteit die past in een duurzame samenleving integreert drie pijlers: de economische, de ecologische en de sociale pijler. Vaak wordt ook gesproken over de drie P's: people, planet, profit. Duurzaam handelen vraagt om de integratie (gelijktijdig en gelijkwaardig) van deze drie pijlers.

Geen enkele economie is zo mondiaal aanwezig als landbouw. Daarom is het ook een hoofdthema in het bredere kader van duurzame ontwikkeling. Een duurzame landbouw hanteert praktijken die economisch efficiënt, ecologisch en sociaal aanvaardbaar zijn in eerste instantie voor de huidige generatie, maar zonder de kansen van toekomstige generaties op het spel te zetten, en dit wereldwijd.

Onder duurzame agrarische activiteiten wordt concreet verstaan:

- Gewas rotatie
- Ziektebestrijding strategieën die niet schadelijk zijn voor het ecosysteem,
- Toename van mechanische/ biologische onkruidbestrijding,
- Beperken van het gebruik van chemicaliën
- Aandacht op het beschermen van bodem en water en
- Verminderen van het risico op waterverontreiniging bij het gebruik van landbouwchemicaliën.
- Strategisch gebruik van dierlijk en groene bemesting.

Is duurzame landbouw de verantwoordelijkheid van de boeren alleen of heeft de consument ook een rol te vervullen?

Consumenten kunnen een belangrijke rol spelen bij het creëren van een duurzame voedsel systeem. Door hun aankopen zenden zij sterke signalen naar de boeren, de tussenhandel en alle anderen in de keten over wat zij vinden dat belangrijk is. De prijs van voedsel en de voedingswaarde hebben altijd al een belangrijke rol gespeeld bij de keuze van producten door de consumenten. De uitdaging nu is om nieuwe strategieën te vinden waardoor het perspectief van consumenten verbreedt wordt zodat zij ook de kwaliteit van het milieu, het gebruik van natuurlijke hulpbronnen en sociale aspecten in hun uiteindelijke koop keuze betrekken. Tegelijkertijd moet nieuw beleid ontwikkeld worden waardoor boeren die

duurzaam produceren in staat gesteld kunnen worden om hun producten aan een grotere groep van consumenten aan te bieden.

Tot besluit

Wat precies de ideale vorm van duurzame landbouw zou moeten zijn is niet echt aan te duiden. Niemand is in staat exacte 'eindtermen' (hoever kunnen we gaan zonder ecologische, economische of sociale ontwrichting) voor duurzaamheid vast te leggen, want de duurzaamheidgedachte is dynamisch. Werken aan duurzame ontwikkeling is werken aan een evolutierichting. Landbouwers zijn dus niet milieuvriendelijk of –onvriendelijk, duurzaam of niet duurzaam. Ze bevinden zich op een schaal van toenemende milieuvriendelijkheid en duurzaamheid, een evolutieproces waarbij afhankelijk van de sector (akkerbouw, tuinbouw, veeteelt, zuivel ...) een min of meerdere graad wordt bereikt. Wat duidelijk is, is dat dit proces tijd nodig heeft.